

gore Bullæ Innocentii XII. abstinere debet major Pœnitentiarius, enumeretur illud cognationis spiritualis solummodo, quando sermo est de Matrimonii contrahendis, non vero quando sermo fit de Matrimonii contractis; sequitur, quod si impedimentum in nostro casu occultum sit, possit Matrimonium cum tali impedimento contractum per simplicem summi Pœnitentarii dispensationem sanari. Ita ex instruct. 20. tom. 4. Sanctissimi Domini Nostri Benedicti XIV. feliciter regnantis.

M E N S E D E C E M B R I S.

CAS. I. **C**Ajus mutuo dans Petro summam auri, obligat se se ad eam intra triennium non repetendam: sed quia probabiliter putat, aliquod lucrum cessans, vel damnum emergens sibi tali tempore eventurum, tria pro quolibet centenario annuatim perit. Q. an sine labe usuræ hoc petere possit.

Respondeo affirmative. Quamvis enim mutuans nequeat aliquid recipere vel pro sola carentia pecuniæ, vel pro obligatione pecuniam non repetendi intra triennium; potest tamen aliquid recipere pro damno probabiliter emersuro, aut pro lucro intra prædictum tempus probabiliter cessaturo, quanti scilicet arbitrio prudentis potest hoc periculum æstimari; cum mutuans non teneatur cum sui probabili detrimento beneficium ex sua pecunia mutuataro præbere. Cum igitur Cajus mutuans nullatenus servetur indemnis, nisi mutuataro se obliget ad compensandum integrum damnum, quod ex mutuata pecunia eidem Cajo forte emergat, aut lucrum, quod cesset, si tria pro quolibet centenario spei lucri, vel probabilitati damni commensurantur; poterit ea Cajus annuatim licite petere, & hinc ab omni usuræ labe excusari. Ita P. Viva in expos. prop. 42. ab Alex. VII. proscriptæ, aliique.

CAS. II. Antonius, dum male ageret cum Seja, invasus fuit stricto ense à Titio Seja marito. Qua de re, putans alia via non posse vitam propriam tueri, Titium præveniendi occidit. Q. an per talem occasionem irregularitatem incurrerit.

Respondeo negative. Ratio est, quia licet Antonius deprehensus fuerit in adulterio cum Seja Titii uxore, tamen fuit adhuc injuste à Titio invasus ad mortem, cum hic non possit vel uxori in adulterio deprehensæ, vel Antonio cum eadem adulteranti mortem propria auctoritate inferre, ut constat ex 19. ab Alexand. VII. proscripta propositione; sicque cum idem Antonius, etsi propria culpa causam dederit homicidio, potuerit jure naturæ & vitam propriam tueri, potuit etiam licite, alio deficiente modo, se se defendendi, invasorem suum præveniendi, occidere. Cum autem ex Clement. *Si furiosus*, de homicid. absolute, & absque ulla distinctione habeatur, quod irregularitatem nequaquam incurrat, qui suum invasorem cum moderamine inculpatæ tutelæ se se defendendo occidit, sequitur Antonium, occidendo invasorem Titium, irregularitatem nullatenus incurrisse. Ita ex Less. l. 2. cap. 9. dub. 1. n. 237. Dian. part. 5. tract. 5. resol. 47 Girib. in 5. Decal. præcept. cap. 1. num. 43.

CAS.

CAS. III. Vetula minis, ac verberibus territa, maleficio in Catellum translato, destruxit maleficio, quod ad perdendum Titii puerulum jam paraverat. Q. an hoc contigerit absque novo peccato.

Respondeo cum distinctione. Si sermo sit de Vetula destruente maleficio jam paratum in puerum medio maleficio translato in catellum, dicendum est, factum hoc non contigisse absque novo peccato. Ratio est, quia adhibere novum maleficio, vel maleficio transferre de pueri in Catellum cum sit Magicæ artis usus, tacitam, vel expressam involvens dæmonis invocationem, est res intrinsece mala, quæ proinde, ad evitandum etiam quodcumque grave sibi imminens damnum, numquam licite potest executioni mandari. Si vero sermo sit de Antonio, qui minis, ac verberibus vetulam induxit ad destruendum maleficio, quod ad perdendum ejus puerum jam paraverat, respondendum est, quod Antonius, dummodo judicaret posse vetulam destruere maleficio paratum in puerum absque nova dæmonis ope, novoque maleficio, eandem ad hoc præstandum licite cogere potuit minis etiam, atque verberibus, si aliud remedium non suppetebat; quia mens Antonii in casu fuisset curare dumtaxat puerum, evertendo diaboli opera, vetulæque maleficæ execrando impietatem, quod quam maxime licitum dicendum est. Ita ex Anacl. tract. 5. dist. 2. quæst. 5. num. 49. & 50. Less. l. 2. cap. 8. dub. 8. num. 48. Girib. loc. cit. sup. num. 49.

ANNO MDCCXLIV.
M E N S E J A N U A R I I.

CAS. I. **T**itius habens votum castitatis, confessus est, se commisisse peccatum fornicationis, non aperiendo ex oblivione circumstantiam voti: inde putavit errorem corrigere in nova Confessione, dicendo: Violavi votum castitatis in re gravi, non explicando fornicationem. Q. an hæc secunda Confessio errorem primæ sufficienter correxerit.

Respondeo affirmative. Quamvis enim non liceat circumstantiam peccati tamquam novum distinctumque peccatum in eadem Confessione aperire, quia tunc pro uno individuo peccato ad duplicem moralem speciem pertinente subrogaretur duplex numero peccatum, quod non esset confiteri peccatum commissum, sed alia non commissa; adhuc tamen, quando in una Confessione exposita est una malitia peccati, & ex oblivione omisa est alia malitia ejusdem; tunc sufficit, quod in secunda Confessione hæc posterior dumtaxat malitia exponatur, perinde ac si esset peccatum phisice à primo distinctum. Hinc est, quod Titius, qui voto castitatis obstrictus, confessus est se commisisse peccatum fornicationis, non aperiendo ex oblivione circumstantiam voti, dicens in secunda Confessione, se in re gravi vio-

Y 2

las-

lasse votum castitatis, etiam non expressa fornicatione, errorem primæ sufficienter correxit. Ita de Lug. disp. 16. de Pœnit. num. 652. Dian. part. 1. tract. 7. res. 45. Viva prop. 50. ab Innoc. XI. damnat. num. 1.

CAS. II. Complacet sibi Franciscus de pollutione, quam passus est in somnis; sed quia nullam habet delectationem sensibilem, putat se nullatenus in tali complacentia peccare. Q. an verum putet, se putando ab omni peccato immunem.

Respondeo negative, per se loquendo. Ratio est, quia sicuti nemo potest sibi complacere de homicidio in somnis vel in ebrietate patrato, ita nec de solutione naturæ, quam in somnis passus est, cum tam in primo, quam in secundo casu complacentia, utpote de objecto turpi, & illicito, illicita omnino sit. Dixi, per se loquendo; nam sicuti licita esse potest complacentia de homicidio in somnis patrato, quando ea habetur ob motivum præponderans, ex. gr. ob ingentes res, bonum spirituale, vel quid simile, quod inde emergat, ita licita esse potest complacentia, absque ulla voluntaria sensibili delectatione de pollutione in somnis secuta, quando talis complacentia sit ob motivum præponderans, ut puta quis evadat à tentationum vexatione immensis, vel valetudinem ad magis inserviendum Deo recipiat. Ita P. Viva prop. 49. ut sup. num. 18. Less. L. 4. cap. 3. num. 105. Anacl. tract. 9. dist. 4. num. 54. & 55.

CAS. III. Dum Fundator cujusdam Capellanix in ejusdem fundatione dixerit: Eligatur Sacerdos, qui quotidie celebrans, oret pro anima mea, dubium ortum est, an Sacerdos teneatur Sacrificium quotidie pro Fundatore applicare. Q. quid pro solutione dubii respondendum.

Respondendum affirmative. Quamvis enim hæc duo, Missam pro Fundatore applicare, & orare pro eodem separabilia sint, & proinde si exprimat unum, & non alterum, possit obligatio in unum, & non in aliud ferri; adhuc tamen, cum tanta sit conjunctio verborum illorum, quibus usus est Capellanix Fundator, dicendo: Eligatur Sacerdos, qui quotidie celebrans, oret pro anima mea, dicendum videtur, ipsum Fundatorem Orationem, & implicite etiam Sacrificii applicationem pro anima sua exegisse. Si enim noluisset utrumque, debuisset expressius hoc indicare; quia si ex aliqua circumstantia clare constet oppositum, præsumendum semper est, quod communiter accidit, hoc est, à Fundatore applicationem Missæ poposci. Ita Tambur. L. 3. cap. 1. §. 3. num. 28. De Lug. disp. 21. sect. 1. num. 23. Barbos. tom. 2. de potest. Episc. alleg. 24. num. 35.

MENSE FEBRUARII.

CAS. I. Capellanus ruralis, qui ex Confessionibus jam pluries auditis scit Rusticum quemdam in occasione proxima voluntaria versari, ab eodem Pœnitente iterum quodam die festo vocatus, se ab ejus Confessione audienda excusat. Q. an hoc licite facere possit.

Respondeo affirmative, dummodo non adsit periculum, quod alii malum de rustico suspicentur. Ratio est, quia cum se excusare in casu ab audienda rustici Confessione non sit per se loquendo aliquid de auditis Confessionibus

revelare, nec sit exercere aliquem actum circa ipsam Pœnitentis personam, qui rationabiliter esse possit Pœnitenti ingratus, dicendum, licite se posse Capellanum ab audienda Rustici Confessione excusare. Immo quemadmodum non solum licite, sed etiam laudabiliter negatur Pœnitenti absolutio, ut à sua peccandi consuetudine respiscat, ita ob eundem finem poterit laudabiliter negari Confessio, cum eodem modo in utroque casu res utilis Pœnitenti agatur. Dixi, dummodo non adsit periculum, quod alii malum de Rustico suspicentur; quia tunc ex Confessarii facto aliqua saltem indirecta sigilli fractio sequeretur, quæ omnino illicita est. Ita cum Tamb. L. 5. de pœnit. cap. 6. §. 3. num. 15. plerique alii.

CAS. II. Dubitans Parochus, an puer in mortis articulo constitutus ad rationis usum perveniret, noluit illum Oleo Sacro inungere, dicens in tali dubio puerum non esse inungendum. Q. an bene senserit, & bene se gesserit.

Respondeo negative. Ratio est, quia Parochus vi sui muneris toties tenetur Sacramenta sive necessaria, sive ad salutem utilia ovibus suis præbere, quoties & Sacramenta possunt sine irreverentia conferri, & oves possunt illo indigere; positis enim duabus his circumstantiis, oves possunt illis indigere; positis enim duabus his circumstantiis oves jus habent ad Sacramenta vel absolute recipienda, si sint absolute capaces, vel si sub dubio capaces, ad ea recipienda sub conditione; Sed puero nostro ex una parte potest Sacramentum Extremæ Unctionis sine irreverentia conferri, cum ejusdem sub conditione recipiendi sit capax; & ex altera parte potest idem puer sub dubio usus rationis Extrema Unctione indigere, tum ad abstergendas peccatorum reliquias, tum ad superandas diaboli tentationes, si & peccatorum, & tentationum capax sit: ergo nec bene sensit, nec bene se gessit Parochus noster, qui dubitans, puerum in mortis articulo constitutum ad rationis usum esse preventum, & illum noluit Sacro Oleo inungere, & dixit, non esse in tali dubio inungendum. Ita Pasqualig. in theor. & prax. quæst. 375. Paulus tract. 26. punct. 8. n. 4. Sbogar. tract. 78. mem. 27. Dian. part. 3. tract. 4. resol. 296.

CAS. III. Parochus habens eleemosynas pauperibus suæ Parœciæ distribuendas, eas distribuit illis, qui solent ipsi confiteri, licet sciat alios esse in Parœciâ pauperiores. Q. an possit ab omni culpa excusari.

Respondeo negative. Tum quia præsumendum est, quod Testatores, vel alii qui Parocho reliquerunt eleemosynas Parœciæ pauperibus distribuendas, ipsas reliquerit, ut ibi juxta prudens Parochi judicium ordinarie loquendo distribuatur, ubi major paupertatis necessitas dignoscatur. Tum quia dum Parochus eleemosynas sibi ob prædictum finem relictas illis dumtaxat distribuit, qui solent ipsi confiteri, videtur aliquo modo violare jus aliorum magis indigentium, qui ipsi æque cogniti supponuntur. Tum denique quia Parochus eleemosynas distribuendo, ut in casu, præbet pauperibus id scientibus occasionem accedendi ad ipsum titulo quidem confessionis, sed ob finem obtinendi eleemosynas, & proinde exponit animas sibi commissas periculo simulandi sanctitatem, & faciendi confessiones invalidas, ut in similibus casibus non infrequenter contingit. Parochus igitur se

gerens ut in exposito casu, præscindendo ab aliquo rationabili peculiari motivo, nullatenus potest ab omni culpa excusari. Ita communiter,

MENSE MARTII.

CAS. I. **J**uvenis corruptæ vitæ dixit pluries sociis suis, tempore Bacchanaliorum voluptates venereas licitas esse. **Q.** an sit denunciandus.

Respondeo affirmative. Ratio est, quia sextum Decalogi præceptum, per quod prohibentur venereæ voluptates, cum sit negativum, eas semper prohibet absque ulla temporis exceptione. Hinc cum dicere, quod tempore Bacchanaliorum licitum sit venereis voluptatibus frui, sit prædicto Decalogi præcepto directe oppositum, sequitur, juvenem nostri casus, utpote falsa, & hæretica dogmata proferentem, nisi ex joco ea protulisse à sociis dignoscatur, esse hæreticæ pravitatis Inquisitoribus denunciandum, ut ex Edicto ipsiusmet sanctæ Inquisitionis compertum est.

CAS. II. Confessarius audita Petri Confessione satis prolixa, coram aliis dixit Petrum nondum absolvi, quia Confessionem suam non adhuc finivit. **Q.** an dicta locutio sigilli fractionem importet.

Respondeo affirmative. Cum enim, communiter loquendo, prolixa confessio, præsertim in viris extra casum confessionis generalis, vel denotet multa peccata, vel certe gravem aliquem ipsius poenitentis defectum significet; dicendum est, quod Confessarius, qui coram aliis dixit, Confessionem Petri fuisse prolixam, ipsumque Petrum non obtinuisse absolutionem, quia confessionem nondum finivit, indirecte saltem, & virtualiter dixit, Petrum vel multa patrasse peccata, vel gravem aliquem defectum habere, & proinde, cum nulla fiat mentio in casu, quod Petri confessio sit confessio generalis, de qua nemini ignotum est esse prolixam, fractionis sigilli reus idem Confessarius censendus est. Ita Granado de Sacr. cont. 7. tract. 11. num. 2. Tam. 1. 5. de poenit. cap. 3. num. 15. & alii.

CAS. III. Cajus famulus domino suo graviter ægrotanti, & serio minitanti privationem cujusdam legati, in ejus favorem jam facti, si ei non ministraret vinum, hoc ipsi ministravit; ex quo morbo ingravescente, mortuus est. **Q.** an sit irregularis.

Respondeo cum distinctione. Si Cajus mortem domini sui nequaquam prævidit ex propinato vino secuturam, dicendum est, mortem prædictam per accidens respectu ipsius Cajus esse secutam, & proinde sicuti reus homicidii ex gravi Theologica culpa dici non potest ipsemet Cajus, ita neque ex secuta morte irregularis dicendus est, cum irregularitas ex delicto, utpote grave malum, non nisi ex gravi culpa incurratur. Si vero Cajus vel habuisset præceptum à Medicis de vino non ministrando, vel aliunde scivisset vinum in casu ægroti domino fore mortiferum; tunc dico, eundem Cajum qui, ne Legato sibi à domino facto privaretur, vinum domino porrexit, cum in causa fuerit, ut ingravesceret morbus, indeque sequeretur domini mors; tamquam ipsius mortis secutæ voluntarium auctorem, irregularitatis impedimentum canonicum incurrisset. Ita ex Dian. part. 4. tract. 2. resol. 21. Leand. disp. 16. quæst. 5. Girib. de censur. cap. 6. n. 99. & seq.

MEN-

MENSE APRILIS.

CAS. I. **J**oannes eximie peritus in cognoscendo gemmarum valore, emit gemmam pretio per alios minus peritos taxato, sed longe minori vero gemmæ valore. **Q.** an talis emptio sit ab omni culpa, & obligatione immunis.

Respondeo affirmative. Ratio est, quia res, quæ pretium à Principe taxatum non habet, tanti valet, quanti communiter æstimatur, licet emptor ex peculiari sua cognitione sciat, rem plus valere, quam à viris in tali arte peritis communiter æstimetur. Hinc quemadmodum, qui ex speciali & extraordinaria cognitione agnoscit in fasce herbarum, quæ ad cibum hominum, vel pabulum animalium venduntur, herbam adesse pretiosam, magnæque virtutis, potest herbas illas emere pretio currenti, & communi, quia vili pretio communiter æstimantur; ita cum in nostro casu Joannes emerit gemmam pretio per peritos taxato, licet ipse, utpote in cognoscendo gemmarum valore eximie peritus, judicet eandem gemmam plus valere, erit ab omni culpa, & obligatione immunis; salva enim est tota ratio commutativæ justitiæ, quæ in emptionis contractu intercedere debet, si res ematur tanti, quanti à viris in tali negotio peritis communiter æstimatur. Ita Rosig. cont. 2. disp. 4. §. 3. Tamb. 1. 8. Decal. tract. 3. cap. 7. §. 11. num. 38. Girib. de contr. cap. 2. num. 105. & seq.

CAS. II. Audiens Parochus à Titio, hominem proxime moriturum velle confiteri; ad illum ingressus, absente Titio, nullum potest extorquere doloris signum, neque ullum ab adstantibus consequi testimonium de petitione absolutionis. **Q.** an hoc non obstante, debeat moribundum absolvere.

Respondeo affirmative. Ratio desumi potest ex Rituali Romano, quod nullatenus distinguens testimonium datum in præsentia, ac in absentia moribundi, absolute disponit, quod si moribundus confitendi desiderium sive per se, sive per alios ostenderit, absolvendus est. Hac de re licet Clemens VIII. Decreto publico reprobaverit confessionem factam per nuntium, tamen declaravit casum de moribundo, qui absente Sacerdote, confessionem petiit, & postea sensibus destitutus accedenti ad ipsum Confessario nullum apertis doloris signum dare potest, non comprehendit in supradicto decreto, ut Cardinalis Bellarminus, & Archiepiscopus Armacanus se ab eodem Pontifice audivisse anno 1608. testati sunt. Debet igitur Parochus noster, qui à Titio audivit, moribundum velle confiteri, eundem moribundum sub conditione absolvere, etiamsi nullum ab adstantibus habere ulterius possit testimonium de petitione absolutionis. Ita Madern. quæst. 4. art. 10. Marchan. de peste part. 3. cap. 13. num. 8. Boss. part. 1. Mortit. 1. §. 25. n. 363. & seq. Girib. de poenit. cap. 9. n. 20. & seq.

CAS. III. Lucius ex quo Missam audierit, quæ solet nocte Natalis Domini celebrari, putat, se non teneri Natalitio die aliam Missam audire. **Q.** an verum putet.

Respondeo affirmative. Licet enim ad magis fovendam fidelium devotionem in die, quo memoria recolitur singularis Mysterii nati Dei, introducta sit consuetudo audiendi tres Missas; nullum tamen præceptum ex prædicta con-

consuetudine firmatum est. Unde sicut non tenentur Sacerdotes tres Missas tali die celebrare, ita naturam sequendo celebrationis taliter libera censenda erit trium Missarum auditio; & qui nocte natalitium diem præcedente, & ad eundem diem spectante, Missam unam audivit, verum putet, putando se nullatenus ad alteram natalitio die audiendam teneri. Ita Filiuc. tract. 5. cap. 7. n. 207. Leand. de præcep. Eccl. tract. 2. disp. 4. quæst. 19. Pasqualig. quæst. 1253. num. 3. & 4. Bonac. de Sacr. disp. 4. quæst. ult. punct. 11. num. 10.

MENSE MAIL.

CAS. I. Petronius, iniis cum Francisca vidua sponsalibus, certior factus est, eam post primi conjugis mortem fuisse fornicatam, unde valet sponsalia rescindere. Q. an habeat justam causam rescindendi.

Respondeo affirmative, siye ante, siye post sponsalia cum Petronio inita fornicatio Francisca secuta sit. Ratio est, quia promissio sponsaliorum non obligat, quotiescumque post promissionem vel oritur, vel detegitur notabilis aliqua turpitudine, quæ si ante promissionem fuisset cognita, nullatenus facta fuisset ipsa promissio. Cum igitur satis verosimile sit, quod Petronius nolisset inire sponsalia cum Francisca, si ejus impudicitia conscius fuisset, sequitur, quod, cum non nisi per errorem, & prædictæ turpitudinis ignorantiam consensum suum in sponsalia præbuerit, possit errore detecto, ab iisdem sponsalibus resilire. Ita Less. l. 2. cap. 42. dub. 7. n. 43. Sanch. l. 1. disp. 63. Bonac. de spons. quæst. 1. punct. 8. num. 16. & 17.

CAS. II. Eadem vidua Francisca, etsi prævideat grave damnum securum filiis ex primo marito susceptis, omnem ponit artem, ut ad secundas nuptias transeat. Q. an absque gravi culpa possit ad optatas nuptias transire.

Respondeo cum distinctione. Si Francisca passura sit pariter grave damnum casu, quo ad secundas nuptias non transeat, dicendum, etiam prævisso notabili damno primi mariti filiis secururo, posse ad secundas nuptias transire. Ratio est, quia cum lex charitatis unicuique dicet, magis seipsum diligere quam alios, nequit obligare prædictam mulierem ad impediendum damnum filiorum medio damno sive temporali, sive spirituali, quod ipsa sustinere cogatur, si in viduitatis statu permaneat. Si vero eadem Francisca nullum, vel leve in statu viduitatis detrimentum passura sit, tunc cum vi naturalis pietatis in filios teneatur, quantum absque sui gravi incommodo potest, ipsorum damna impedire; sequitur, quod, prævisso gravi filiorum damno, non possit absque gravi culpa ad secundas nuptias transire. Ita communiter.

CAS. III. Rosa famula scit, alteram famulam sui sociam impudice cum Amasio versari iis nocturnis horis, quibus domina solet extra domum morari, nec tamen dominam monet, ne ejus animum exasperet, suamque sociam infamet. Q. an Rosæ silentium possit à peccato excusari.

Respondeo negative. Ratio est, quia, cum unicuique mandaverit Deus de proximo suo, ut habetur Eccl. 17. lex charitatis obligat nos ad impediendum

dum proximi peccatum, quotiescumque hoc absque gravi nostro, vel aliterius incommodo impedire posse speramus. Cum igitur Rosa, monendo dominam, sperare possit in casu, ut altera famula sui socia ultro nocturnis horis cum Amasio non versetur, & proinde grave proximi peccatum auferatur, nequit ipsius Rosæ silentium à peccato excusari. Neque timor exasperandi animum dominæ, vel peccantem famulam infamandi, sufficienter silentem Rosam excusat; nam dominæ exasperatio vel erit tantum fortasse in Rosæ apprehensione, vel & si reapse sit secutura, tanta non erit, ut aliquod grave damnum vel ipsi Rosæ, vel ejus sociæ immineat. Ut autem, quantum fieri potest, etiam ordo charitatis servetur, primum Rosæ onus erit, eandem famulam secreto admonere, ut ab indigna conversatione absteat; nam si post secretam admonitionem vult adhuc in peccato suo perseverare, imputare debet sibi ipsi, si apud dominam, cui detegatur delictum, famam suam amittere coacta sit. Ita cum D. Thom. 2. 2. quæst. 33. art. 1. Girib. in 1. Decal. præc. cap. 5. n. 54. & seq. & aliis.

MENSE JUNII.

CAS. I. Petrus, qui à tribus mensibus confessus non erat, & in varia inciderat peccata lethalia, nullo præmisso conscientia examine, confessus est, quin tamen aliquod omiserit peccatum lethale. Q. an prædicta confessio valida fuerit.

Respondeo negative, per se loquendo. Ratio est, quia Petrus accedendo ad confessionem post lapsum trium mensium sine diligenti propria conscientia discussione graviter peccavit: cum prædicta diligens conscientia discussio sub pœna peccati mortalis ex Concil. Trid. Decreto ad confessionem præmittenda sit. Neque excusari potest, quod confessus sit cum debita integritate, quæ est finis, ad quem ordinatum est discussionis prædictæ præceptum; nam Petrus in casu per accidens quidem fuit integre confessus; at, quantum ad se attinet, se ipsum evidenter exposuit periculo omittendi alicujus gravis peccati accusationem; quod periculum, per se loquendo, ipsam confessionem invalidam reddit. Dixi, per se loquendo; nam si Petrus sit homo rudis minervæ, & bona fide ad confessionem faciendam, etiam examine non præmisso, accesserit, vel Confessarius hoc advertens, defectum examinis in Petro per proprias interrogationes suppleverit, tunc Petri confessio valida dicenda est. Ita Card. de Laurea disp. 12. art. 9. §. 2. num. 203. Card. de Lug. de pœnit. disp. 16. num. 593. Cleric. de pœnit. dec. 22. n. 15. & seq.

CAS. II. Moribundus, cum non agnoscat se aliquo gravari peccato lethali, renuit pariter confiteri venialia, quæ paravit; qua de re Parochus recusat Sacrum Viaticum eidem præbere. Q. an Parochus bene se gerat.

Respondeo negative. Ratio est, quia licet optimum sit, & valde utile confiteri peccata venialia; nullum tamen datur de ipsorum confessione præceptum, siye pro tempore vitæ, siye in articulo mortis; & proinde, cum moribundus non agnoscat, se aliquo gravari lethali peccato, si inde renuat etiam venialia confiteri, nequit Parochus ex hoc præcise motivo eidem

moribundo Sacrum Viaticum denegare. Debet igitur Parochus omni vi suasionem, ut moribundum ad peccatorum venialium confessionem inducat, tum ad indirectam remissionem mortalis, si quod forte lateret in anima, tum ad augmentum gratiæ sanctificantis, tum ad remissionem partis pœnæ in Purgatorii igne luendæ, tum ad consequendum Indulgentiarum effectum, tum denique ad satisfaciendum universali consuetudini piorum fidelium. At si moribundus adhuc renuat confiteri, poterit illum disponere ad ipsorum saltem venialium internam detestationem, ipsique taliter disposito Sacrum Viaticum præbere debebit, ut præcepto de hoc Sacramento in extremis vitæ recipiendo, fiat satis; secus enim agendo, Parochus noster male se geret. Ita cum Gob. tr. 6. n. 253. Cler. de pœn. dec. 33. n. 22. & seq.

CAS. III. Confiteretur Pœnitens, se per unum mensem gravia mala ex corde imprecatur esse Francisco, & per idem tempus turpiter concupivisse puellam. Q. an talis confessio sit sufficienter distincta.

Respondeo cum distinctione. Si pœnitens aliquando intra mensem actus illos iræ, & concupiscentiæ retractavit, vel nimium frequenter in eisdem lapsus est; dico, confessionem factam, ut in casu, non esse sufficienter distinctam. Ratio est, quia quando actus interni vel retractantur, vel non sunt nimium frequentes, ex ipsorum retractatione, vel notabili interruptione potest de facili colligi ipsorum numerus, si non præcisus, saltem valde proximus vero; & proinde idem numerus actuum, prout est in conscientia, post diligentem ipsius conscientiæ discussionem, ad servandam necessariam confessionis integritatem, debet exponi, ut ex doctrina Concil. Trident. sess. 14. c. 5. & ipsa fidelium praxi probatur. Si vero pœnitens numquam per mensem retractavit actus suos, & in eisdem quolibet die valde frequenter lapsus sit; tunc dico, ejus confessionem, exposito modo peractam, sufficienter esse distinctam; cum ex una parte intelligatur, tales actus esse humano modo securos, & proinde per varias humanas actiones fuisse interruptos; & ex altera iidem actus valde frequentes, & non retractati censeantur in genere moris unum peccatum; licet realiter tot actus sint, quot fuerunt ipsorum physiciæ interruptiones. Ita Canus in relect. de pœnit. part. 5. De Lugo disp. 16. sect. 14. n. 566. Tambur. de pœnit. l. 2. cap. 1. §. 5. num. 32. & seq.

MENSE JULII.

CAS. I. **M**edicus pulsum tangendo ægrotantium puellarum pravos motus in se experitur, aliquando cum delectatione morosa, aliquando etiam cum desiderio malo conjunctos. Q. an teneatur à talium infirmarum curatione abstinere.

Respondeo negative. Tum quia casus non dicit, Medicum incidere frequenter in actus illos pravos, ita ut intelligamus, eum in occasione proxima peccandi versari, sed tantum aliquando; per quod nobis dumtaxat insinuat occasio peccati remota, ad quam evitandam nemo tenetur à proprio officio abstinere. Tum quia cum Medicis perdifficile sit, ratione lucri cessantis, & fortasse etiam dedecoris emergentis, se jam à suscepto officio re-

trahere, etiamsi in curatione infirmarum frequenter incidant in motus pravos cum delectatione, vel desiderio malo conjunctos, dici potest, ipsius involuntariam esse prædictam peccandi occasionem, & proinde excusari, si in prædicta cura perdurent. Hoc tamen intelligendum est, dummodo Medicus in tali statu constitutus quærat, quantum potest, per proprios bonos actus periculum peccandi extenuare; si enim nullam vult ponere diligentiam ad vitanda peccata, tunc ad removendum voluntarium peccandi periculum debet, quocumque posthabito damno, ab infirmarum suarum curatione abstinere. Ita Anton. à Spir. S. tract. 5. disput. 3. num. 144. Leand. disput. 7. quæst. 47. Girib. de pœnit. cap. 10. num. 14. & seq.

CAS. II. Antonius graviter à Philippo offensus determinavit in vindictam quamdam Philippi domum incendere; sed ex ignorantia incendit domum Alberti amici sui. Q. an teneatur reparare damnum Alberto illatum.

Respondeo affirmative. Ratio est, quia quicumque per actionem formaliter proximo injuriosam advertenter positam directe, vel indirecte proximo intulit damnum, titulo ipsius damni illati tenetur ad reparationem ejusdem, licet, inferendo damnum, qualitatem ignoraverit particularis personæ, cui illud intulit; sicut qui scienter ad mulierem conjugatam accedit, adulterii culpam, & pœnas incurrit, licet ignoret, quisnam sit maritus uxoris, ad quam accedit; & ille, qui occidit Petrum, putans occidere Paulum, damna ex homicidio secuta reparare tenetur, & tamquam veri homicidii reus plectendus est. Cum itaque Antonius domum incendendo ex ira, & motivo vindictæ, posuerit advertenter injuriosam actionem formaliter proximo injuriosam, ex qua directe & per se damnum proximi secutum est, tenetur ad reparandum damnum Alberto ex combustionem domus illatum, licet non Alberti, sed Philippi domum incendere cogitaret; cum obligatio reparandi damnum non sit desumenda ex actione formaliter injuriosa tali determinatæ personæ, sed ex actione formaliter injuriosa proximo, ut etiam in supra adductis adulterii, & homicidii exemplis videre est. Ita Diana tom. 8. tract. 5. res. 91. n. 2. Bonac. de restit. disp. 2. q. ult. sect. 2. punct. 2. n. 8. Sporer tr. 5. in 5. præcept. cap. 3. sect. 2. n. 4.

CAS. III. Clericus quidam post susceptum Subdiaconatum juravit, se nolle amplius commœdiis interesse; at cum quadam die socius esset viri gravis, & senis, eumdem comitatus ludicræ repræsentationi interfuit. Q. an graviter fregerit juramentum.

Respondeo affirmative. Ratio est, quia quando juramentum supponitur validum sive ex parte personæ, quæ illud emisit, sive ex parte materiæ, circa quam emissum est, si potest sine peccato servari, graviter peccat qui illud non servat, & est perjurus. Cum autem juramentum, quod Subdiaconus noster emisit de non amplius interessendo commœdiis, validum supponatur sive ex parte personæ, cum Subdiaconus in ea sit ætate, ut plenam habeat cognitionem, sive ex parte materiæ, cum ipsæ commœdiæ Clericis, præsertim Sacro Ordine initiatis, nequaquam liceant; idemque juramentum poterit absque peccato servari, ut per se patet; dicendum est, Clericum nostrum, qui gravem, senemve virum comitatus ludicræ repræsentationi post jura-